

DIGITAL DIVIDE
Knowledge Divide

สถิติที่น่าสนใจ

สถิติการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

จำนวนคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไป 60.3 ล้านคน

จำนวนคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้คอมพิวเตอร์ (ปี 2551) ร้อยละ 28.2

จำนวนคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ต (ปี 2551) ร้อยละ 18.2

จำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องโทรทัศน์พื้นฐาน (ปี 2551) ร้อยละ 23.5

จำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ (ปี 2551) ร้อยละ 24.8

จำนวนครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (ปี 2551) ร้อยละ 8.6

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สถิติด้านการเข้าถึงความรู้ในประเทศไทย

จำนวนคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ (ปี 2548) ร้อยละ 69.1

จำนวนคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือ (ปี 2551) ร้อยละ 66.3

จำนวนคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ไม่อ่านหนังสือ (ปี 2551) ร้อยละ 33.7

คนไทยใช้เวลาอ่านหนังสือ (ปี 2551) เฉลี่ย 39 นาที/วัน

ที่มา : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

“

แบ่งเป็นความรู้และข้อมูลข่าวสารแก่บุคคล
ที่ไม่มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารครับ
เช่น การบอกเล่า บอกต่อ หรือช่วยกันประชาสัมพันธ์ครับ.

การพูดคุยกันภายในครอบครัวก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง
ที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางความรู้ได้ครับ

ลูก ๆ หลาน ๆ ก็แบ่งเป็นความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ
ให้แก่ลุง ป้า น้า อา รวมถึงปู่ ย่า ตา ยาย ในครอบครัวนะครับ...

ส่วนใหญ่ในครอบครัวก็แบ่งเป็นประสบการณ์การดำเนินชีวิต
ให้กับลูก ๆ หลาน ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
ที่ถูกต้องและเหมาะสมครับ...

มาร่วมกัน "แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และแบ่งปัน"
เพื่อลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางความรู้ในสังคม
ให้น้อยลงกันนะครับ...

”

ดิเรก หมานมานะ

UsableLabs

ชุดโครงการระบบออนไลน์เพื่อการจัดการความรู้สุภาพะ

UsableLabs คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112
เว็บไซต์ : <http://usablelabs.org>
โทรศัพท์ 0-7428-7971 โทรสาร 0-7444-6564

DIGITAL DIVIDE
Knowledge Divide

ก้าวข้ามความเหลื่อมล้ำทางความรู้
ด้วยเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติ
เพราะทุกสิ่งที่คุณทำคือส่วนหนึ่งของการลดความเหลื่อมล้ำ

ความเหลื่อมล้ำทางความรู้อันเกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Divide)

ความเหลื่อมล้ำทางความรู้อันเกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงความรู้ เนื่องจากประชาชนมีโอกาสในการเข้าถึงและมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างความเหลื่อมล้ำ

- เด็กประเทศพัฒนาแล้วใช้อินเทอร์เน็ตศึกษาหาความรู้ที่บ้าน ในขณะที่เด็กในประเทศกำลังพัฒนาบางคนยังไม่มีคอมพิวเตอร์
- วัยรุ่นนิยมใช้คอมพิวเตอร์บนอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในการหาคู่มือ และเสพสิ่งจนอาจารย์มากกว่าใช้หาความรู้

ความเหลื่อมล้ำทางความรู้ (Knowledge Divide)

ความเหลื่อมล้ำทางความรู้ คือ ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้มีโอกาสและผู้ขาดโอกาสในการเข้าถึงและจัดการความรู้ เนื่องด้วยปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษา ความเชื่อ เศรษฐกิจ ชั้นชั้นทางสังคม และอื่น ๆ รวมทั้ง

- การขาดแคลนเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งความรู้อื่น
- การขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งความรู้อื่น
- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งความรู้ต่าง ๆ อย่างไม่ถูกต้อง
- การขาดความสนใจในการเรียนรู้

ตัวอย่างความเหลื่อมล้ำ

- สาวโรงงานแห่ซื้อผลิตภัณฑ์ที่ปราศจากการรับรองเพื่อทำให้ผิวขาวขึ้น ด้วยความรู้อาจไม่ถึงการณ์ ทำให้เกิดอาการแพ้หลังจากใช้ผลิตภัณฑ์
- มีสถานศึกษากระจายรองรับเด็ก ๆ ในเขตเมืองมากมาย แต่ยังมีเด็กในชนบทบางคนต้องเดินเท้าหลายสิบกิโลเมตรเพื่อไปโรงเรียน

“การเข้าถึงความรู้

นำมาซึ่งมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่เท่าเทียม”

ก้าวข้ามความเหลื่อมล้ำทางความรู้ ด้วยเครือข่ายชุมชนนักปฏิบัติ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

- **ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ**
ครอบคลุมอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบสื่อสาร โทรคมนาคม ความแพร่หลายของการใช้คอมพิวเตอร์ และการใช้อินเทอร์เน็ต
- **ปัจจัยด้านลักษณะประชากร**
เช่น รายได้ ระดับการศึกษา ลักษณะการดำรงชีวิต ลักษณะของเชื้อชาติและวัฒนธรรม ฯลฯ
- **นโยบายภาครัฐ**
นโยบายในการพัฒนาประเทศส่งผลต่อปัจจัยด้านต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางความรู้

๔๑๔

การลดความเหลื่อมล้ำทางความรู้ในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางความรู้ในประเทศไทยมานานแล้ว และทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อลดปัญหาเหล่านี้ เช่น มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายหน่วยงานให้ความสนใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย เช่น

- โครงการ ICT เพื่อการศึกษาและเรียนรู้
- โครงการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
- โครงการศูนย์วิจัยเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการ
- โครงการส่งเสริมการพัฒนาเว็บไซต์ของหน่วยงานรัฐ เพื่อให้ทุกคนเข้าถึง

๔๑๕

การลดความเหลื่อมล้ำทางความรู้ระดับสากล

ปัจจุบันองค์การ United Nation Educational Science and Cultural Organization (UNESCO) ได้ดำเนินการเพื่อลด Digital Divide โดยใช้แนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้

การส่งเสริมการเข้าถึงความรู้ (Access to Knowledge) เช่น

- การสนับสนุนด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี
- การพัฒนาศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน เป็นต้น

การพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อนำความรู้ไปใช้ (Capacity Building) เช่น

- การพัฒนาทักษะการใช้ ICT เพื่อการศึกษา
- การพัฒนาศักยภาพในการอ่านและเขียนของเยาวชน เป็นต้น

การพัฒนาเนื้อหาความรู้ (Content Development) เช่น

- การเขียนบล็อกเพื่อการพัฒนางาน พัฒนาชุมชน
- การจัดทำวิทยุและวิดีโอออนไลน์ เป็นต้น

การพัฒนาสื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ (Media Development) เช่น

- การสร้างสื่อการสอน
- การอบรมพัฒนาผู้สื่อข่าวและนักจัดรายการ เป็นต้น

การส่งเสริมอิสรภาพในการเผยแพร่ความรู้ (Freedom of Expression) เช่น

- การจัดทำกฎหมายสื่อ
- การใช้สื่อเพื่อสร้างสมานฉันท์ เป็นต้น

การพัฒนาคลังความรู้เพื่อการเผยแพร่อย่างทั่วถึง (Memory of the World) เช่น

- การรวบรวมจัดทำสื่อเอกสารและหนังสือเก่าที่มีคุณค่าในรูปแบบดิจิทัลที่เข้าถึงและส่งต่อได้ง่าย เป็นต้น

ที่มา : United Nation Educational Science and Cultural Organization (UNESCO)

